

Kartlegging av naturverdier ved Skafjellåsen V i Sande

Stefan Olberg

BioFokus-notat 2015-15

BIO
FOKUS

Ekstrakt

BioFokus har på oppdrag fra Trysilhus Sørøst AS kartlagt naturverdiene innenfor et skogdekt areal beliggende vest for Skafjellåsen i Sande kommune. De biologiske naturverdiene vurderes som for små til å avgrense noen naturtypelokaliteter, men det er visse verdier knyttet til de gamle furuene som står spredt i området, samt til skrenten i øst, som er avsatt som friområde. Det bør derfor settes igjen enkelte gamle furuer om mulig, samt at det ikke må foretas unødvendige inngrep eller tilrettelegginger i skrenten. Ved flytting av masser inn og ut av området i anleggsperioden bør det påsees at svartelistearter ikke spres.

Nøkkelord

Skafjellåsen
Sande
Naturverdier
Biologisk mangfold
Rødlistearter
Fremmedarter

Omslag

Hul ospelåg.
Foto: Stefan Olberg

ISSN: 1893-2851

ISBN: 978-82-8209-431-3

BioFokus-notat 2015-15

Tittel

Kartlegging av naturverdier ved Skafjellåsen V i Sande

Forfatter

Stefan Olberg

Dato

14. mai 2015

Antall sider

12 sider

Refereres som

Olberg, S. 2015. Kartlegging av naturverdier ved Skafjellåsen V i Sande. BioFokus-notat 2015-15. Stiftelsen BioFokus. Oslo.

Publiseringstype

Digitalt dokument (pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgiver

Trysilhus Sørøst AS

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.
Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra:
<http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadallèen 21, 0349 OSLO

Telefon 22 95 85 98

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Bakgrunn

BioFokus har på oppdrag fra Trysilhus Sørøst AS befart og kartlagt naturverdier i et skogdekt areal rundt Skafjellveien 80 vest for Skafjellåsen (del av gnr/bnr: 114/7), beliggende nord for Selvik i Sande kommune (fig. 1, 2). Området er på 47,5 daa og inkluderer foruten det skogdekte arealet, en bygning som i dag brukes som barnehage, samt en gangvei som går tvers igjennom området. Arbeidet er bestilt i forbindelse med planlagt boligbygging i området.

Metode

Arbeidet har omfattet kartlegging av:

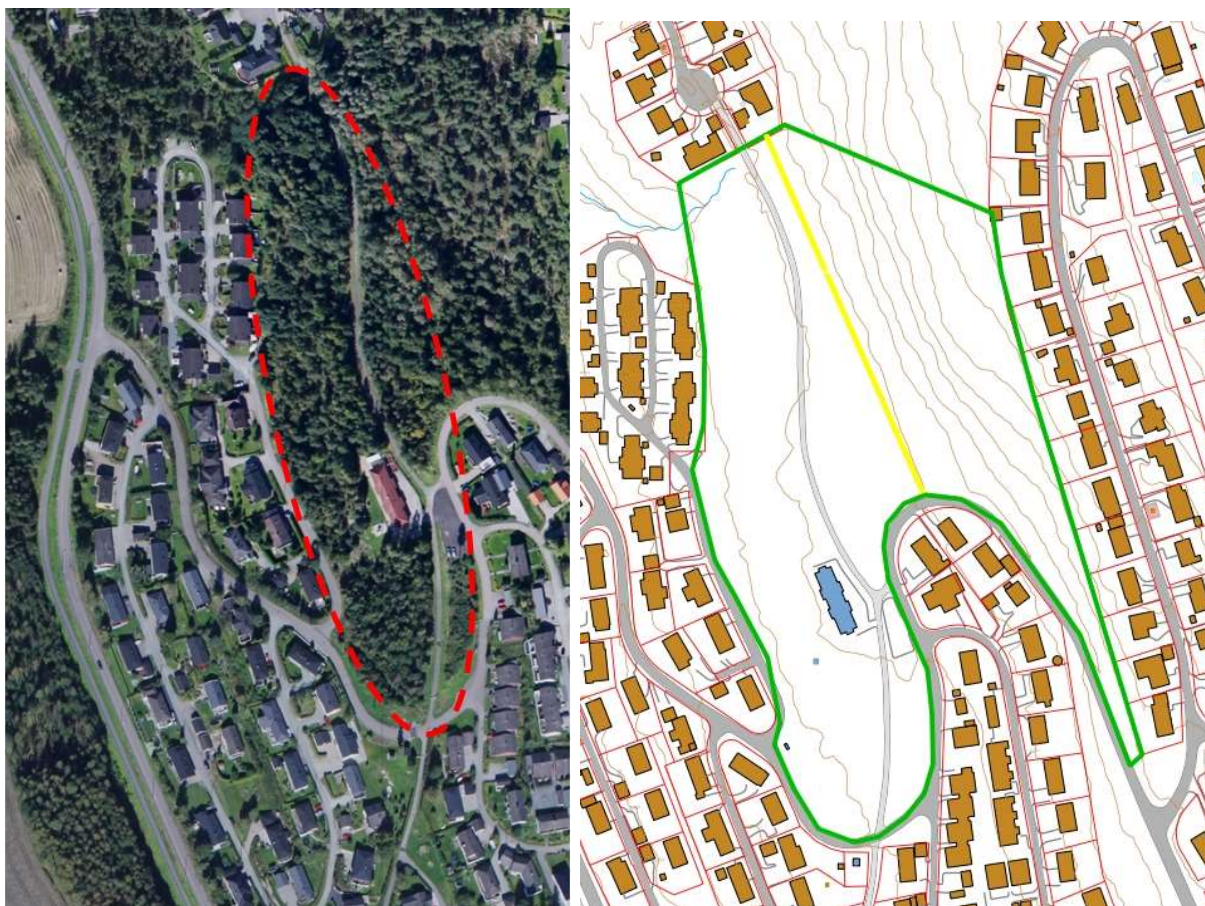
- Områder spesielt viktige for bevaring av biologisk mangfold (viktige naturtyper) etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007).
- Utvalgte naturtyper iht. Naturmangfoldloven og Forskrift om utvalgte naturtyper (Lovdata/Miljødirektoratet).
- Levesteder og forekomster av rødlistearter. Rødlistekategorier følger den siste utgaven av den norske rødlista (Kålås m.fl. 2010).
- Forekomster av svartlistearter iht. *Fremmede arter i Norge – med norsk svartliste 2012* (Gederaas m.fl. 2012).

Tilgjengelige naturdatabaser, deriblant Naturbase og Artskart er gjennomgått for å samle eksisterende kunnskap om området.

Denne rapporten gir på ingen måte en fullstendig oversikt over hva som finnes av arter innenfor det undersøkte området. Derimot skal den gi et godt innblikk i hvilke naturkvaliteter området innehar.

Konsekvensvurderinger inngår ikke som en del av oppdraget.

Befaringen ble foretatt 11. mai 2015 i gråvær. Med unntak av skrenten i øst, ble hele området nøye befart. Tidspunktet for registrering av biologisk mangfold var noe tidlig på året for å fange opp en del karplantearter samt de fleste jordboene sopparter. Været var ikke til hinder for befaringen, og området er godt nok kartlagt for en god vurdering av områdets naturtyper og arealets potensial for rødlistearter.

Figur 1: Flyfoto og kart over området. Rød stiplet linje viser omtrentlig kartleggingsområde (venstre). Grønn linje viser undersøkelsesområdet og gul strek angir skille mellom planlagt påvirket areal i vest og upåvirket areal i øst (høyre).

Figur 2: Flyfoto over Skafjellåsen V med illustrasjon av planlagte bygninger, veier, lek/opphold, mm. Illustrasjon tilsendt fra Trysilhus Sørøst AS.

Områdebeskrivelse

Den vestre delen av undersøkelsesområdet (i all hovedsak den delen som er avsatt til bebyggelse) er dominert av ung blandingsskog med gran, bjørk, eik, hassel, rogn, selje, osp og noe lind og hegg. Av gamle trær forekommer det noen spredte furuer med diameter opp mot 55 cm. Særlig øst for gangveien er det noen slike trær. Enkelte eldre grantrær forekommer i sørøst, nedenfor skrenten og to ospetrær på 45 cm i diameter står noe lengre nord. Det er noe død ved i østre del av området, og da særlig av gran. Spesielt nedenfor skrenten er det flere granlæger, samt at en hul ospelåg ble påvist. Det var tydelige spor etter felling av enkelte eldre trær i området de siste årene. En del av disse trærne var fjernet, mens enkelte fortsatt lå på lokaliteten.

Vegetasjonen nedenfor skrenten er dominert av svak lågurt med mye hvitveis. Noen forekomster av fingerstarr i nord indikerer lågurt, mens området rundt barnehagen er dominert av blåbærskog. Den flate, vestre delen av området ligger på tynne havavsetninger, mens skrenten i øst har mye fjell (granitt) i dagen. I skrenten står det også noen gamle furuer, og skrenten har innslag av eldre gran og osp i nedre deler og noe yngre lind, hassel, rogn og bjørk et stykke opp mot toppen. Denne delen av lokaliteten får en del sol og det ligger noe grov død ved i ulik nedbrytningsfase som kan huse enkelte rødlistearter av sopp og vedlevende insekter. Ingen slike ble påvist, men det ble heller ikke lett spesielt godt etter slike arter i skrenten. En art som derimot ble påvist på en grov granlåg i nedre del av skrenten er billearten *Ipidia binotata*. Denne billen er knyttet til død ved og står blant annet oppført på den svenske rødlisten. En avgrensing av skrenten er vist i figur 6.

Naturverdier

Ingen utvalgte eller viktige naturtypelokaliteter ble avgrenset innenfor undersøkelsesområdet. Det ble heller ikke påvist noen rødlistearter i området, men det er et visst potensial for at enkelte rødlistearter av vedlevende insekter og sopp kan finnes i området, og da særlig i den vestvendte skrenten beliggende øst i området.

Figur 3: Liten rest av gammel granskog i bunn av skrenten i sørøst. Foto: Stefan Olberg.

Figur 4: Området sett østover fra gangveien nord for barnehagen. Foto: Stefan Olberg.

Fremmedarter

Arter som står oppført på svartelisten (Gjederaas m.fl. 2012) regnes som fremmedarter. En del av disse artene bør det tas hensyn til, enten i form av bekjempelse og/eller for å unngå aktiv spredning ved for eksempel flytting av masser.

Fem svartelistearter med høy eller svært høy risiko for det naturlig forekommende biologiske mangfoldet ble påvist innenfor undersøkelsesområdet (tab. 1).

Brunskogsnegl er oppført med svært høy risiko, og eksemplarer ble observert på flere plasser. Det er lite man kan gjøre for å bekjempe denne arten, men masseforflytning fra infiserte områder til områder uten forekomst av brunskogsnegl er ikke å anbefale.

Enkelte unge busker og trær av rødhyll finnes spredd i området. Det er mulig å fjerne buskene manuelt, men gevinsten er sannsynligvis liten. En fremmed mispelart-busk ble påvist i nord. Det var ikke mulig å få artsbestemt busken, men det var sannsynligvis en av artene oppført med høy eller svært høy risiko.

Fagerfredløs (fig. 7) finnes på et lite felt med mye hageavfall beliggende langs gangveien helt nord i området, tett opp mot bekken. Arten står innenfor det

området som er avsatt som «naturområde/frilek» i figur 2 (fig. 6). En bekjempelse og hindring av videre spredning av arten er derfor ønskelig.

Gravmyrt (fig. 8) ble påvist i skogkanten i sørvest i tilknytning til noe gammelt hageavfall (fig. 5).

Tabell 1: Påviste svartelistearter. Kat.=Risikokategori. SE=Svært høy risiko. HI=Høy risiko.

Art	Latinsk navn	Kat.	Forekomst
brunskogsnegl	<i>Arion vulgaris</i>	SE	Spredt i mesteparten av området
rødhyll	<i>Sambucus racemosa</i>	HI	Enkeltplanter spredd i området
fagerfredløs	<i>Lysimachia punctata</i>	HI	Langs gangvei ved bekken i nord
gravmyrt	<i>Vicina minor</i>	SE	Langs vei i sørvest
mispel	<i>Cotoneaster</i> sp.		Et par små busker i nord

Figur 5: Flyfoto av søndre del av undersøkelsesområdet med avmerket forekomst av gravmyrt (rosa).

Figur 6: Flyfoto over nordre del av området med avgrenset hensynsområde (rød) og med avmerking av forekomst av fagerfredløs (orange) og antatt plassering av hagemispel-art (blå).

Figur 7: Fagerfredløs (HI) og geitrams langs gangveien ved bekken i nord. Foto: Stefan Olberg.

Figur 8: Gravmyrt (SE) langs Skafjellveien i sørvest. Foto: Stefan Olberg.

Konklusjon

Undersøkelsesområdet innehar ingen utvalgte eller viktige naturtyper. Innenfor den vestre halvdel som er tenkt utbygd, står det enkelte gamle furutrær som på sikt kan få en viss verdi for mangfoldet. Enkelte av furutrærne bør derfor om mulig vurderes ivaretatt. Skrenten i øst skal ikke bygges ut. Her er det visse naturverdier knyttet til gamle furuer og ikke minst til noen forekomster av grov død ved som ligger soleksponert. Det anbefales at skrenten i størst mulig grad får stå urørt og at skrenten ikke påvirkes negativt under anleggsfasen. Det bør også informeres til fremtidige beboere at det ikke må foretas inngrep, hogster, tilplantninger, dumping av hageavfall eller «oppdydding» av død ved i skrenten. Ingen rødlistearter ble påvist i området, men det er noe potensial for enkelte slike i skrenten. Enkelte fremmedarter finnes innenfor området, og fagerfredløs og gravmyrt bør bekjempes eller i det minste ikke spres videre til andre områder.

Referanser

Artsdatabanken 2015. Artskart. <http://artskart.artsdatabanken.no/>

Direktoratet for Naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper – Verdisetting biologisk mangfold, rev. utg. DN-håndbok 13.

Gederaas, L., Moen, T.L, Skjelseth, S. & Larsen, L.-K. (red.) 2012. Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Trondheim.

Miljødirektoratet 2015. Naturbase.

<http://geocortex.dirnat.no/silverlightviewer/?Viewer=Naturbase>

Norsk Geologisk Undersøkelse 2015. Digitalt berggrunnskart.

<http://geo.ngu.no/kart/berggrunn/>

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>